

Notitie bij de meircirculaire 2021

Aan: De gemeenteraad van Dalfsen
Van : College van B&W
Datum: 18 juni 2021
Betreft: Meircirculaire Gemeentefonds 2021

Inleiding

Volgens planning is de meircirculaire 2021 gepubliceerd. Voor onze gemeente is er goed nieuws te melden: ondanks een lager accres kunnen wij een structureel resultaat van een miljoen euro inboeken. Voor de jaren 2023 en 2024 betekent dit dat het begrotingssaldo weer in de groene cijfers komt. Hieronder benoemen we de belangrijkste zaken die invloed hebben op de uitkomsten van deze circulaire.

Meircirculaire: effecten begroting (tabel1):

Effecten meircirculaire 2021 en de gevolgen voor de begrotingen 2021 - 2025					
	2021	2022	2023	2024	2025
Netto effect circulaire	1.244.000	667.000	921.000	1.006.000	1.216.000
Vorig begrotingssaldo	-1.491.000	-1.279.000	-603.000	-740.000	-1.323.000
Saldo na meircirculaire 2021	-247.000	-612.000	318.000	266.000	-107.000

Voorstel

We stellen u voor om kennis te nemen van deze notitie in aanvulling op de perspectiefnota 2022-2025 en de begrotingswijziging inzake de mutatie van het begrotingssaldo 2021 vast te stellen.

Argumenten

Met het financieel verwerken van de meircirculaire wordt een actuele stand van zaken gegeven van de grootste inkomenspost van de gemeente: de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De gemeenteraad stelt de begrotingswijzigingen vast. De financiële effecten veroorzaken een wijziging in het begrotingssaldo 2021. Ook worden de bedragen uit de meircirculaire verwerkt in de Perspectiefnota 2022-2025.

In de perspectiefnota staat in hoofdstuk 1 aangegeven dat uw college de raad afzonderlijke informeert over de doorrekening van de meircirculaire. De actuele effecten van de meircirculaire gemeentefonds zijn belangrijk om goede bestuurlijke afwegingen te maken. Geadviseerd wordt om de notitie in aanvulling op de perspectiefnota vast te stellen en de financiële consequenties samen met de perspectiefnota te verwerken in de meerjarenbegroting.

Hoofdpijnen meircirculaire

Uit tabel 1 blijkt dat de meerjarige effecten licht positief zijn -> een stijgingspercentage tussen 2 en 3%.

meircirculaire: effecten gemeentefonds (tabel 2):

Gemeentefonds	2021	2022	2023	2024	2025
meircirculaire 2021	40.200.000	40.177.000	40.939.000	41.473.000	42.415.000
septembercirculaire 2020	38.956.000	39.510.000	40.018.000	40.467.000	41.199.000
Mutatie	1.244.000	667.000	921.000	1.006.000	1.216.000

Analyse van de meicirculaire 2021 ten opzichte van de septembercirculaire 2020

In tabel 3 worden de belangrijkste oorzaken van de verschillen weergegeven.

Toelichting mutaties gemeentefonds in cijfers (tabel 3):

Mutatie algemene uitkering	2021	2022	2023	2024	2025
1. Accres gemeentefonds	-	-213.000	-378.000	-524.000	-551.000
2. Btw-compensatiefonds	125.000	-	-	-	-
3. Hoeveelheidsverschillen	355.000	659.000	956.000	1.253.000	1.506.000
4. WOZ waarde mutaties	119.000	239.000	193.000	150.000	105.000
5*. Jeugdzorg	135.000	-	-	-	-
6*. Integratie-uitkering Participatie	80.000	101.000	99.000	64.000	81.000
7*. Voogdij 18+	15.000	-124.000	-124.000	-124.000	-124.000
8*. Coronacompensatie	263.000	-	-	-	-
9*. Wet Open Overheid	-	107.000	121.000	136.000	151.000
10. Resultaat opruimen vliegtuigwrak	42.000	-	-	-	-
11. Stelpost Herijking -> uitstel naar 2023	-	-160.000	-	-	-
12. Diverse overige verschillen	110.000	58.000	54.000	51.000	48.000
				-	-
Totaal mutatie	1.244.000	667.000	921.000	1.006.000	1.216.000

Toelichting

1. Accres

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hadden wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds wordt het accres genoemd.

In de meicirculaire 2020 is aangekondigd dat de accessen voor de uitkeringsjaren 2020 en 2021 worden gefixeerd op het niveau dat toen is gepubliceerd. Dit als onderdeel van het compensatiepakket corona. Dat geeft rust en stabiliteit in een roerige tijd. Een mogelijke toe- of afname van de rijksuitgaven leidt in die jaren dus niet tot wijziging van het accres.

In afwijking van de septembercirculaire 2020 zijn deze keer de accessen vanaf 2022 bijgewerkt. In alle jaren zijn de lagere accessen volgens de circulaire het gevolg van lagere loon- en prijsontwikkeling dan tot nu toe aangenomen. Vanaf 2023 is het accres neerwaarts bijgesteld als gevolg van lagere rentelasten en lagere EU-afrachten.

2. BTW-Compensatie Fonds (BCF)

Het BCF-plafond bedraagt € 3,15 miljard voor gemeenten in 2020. Als de gezamenlijke declaraties onder het plafond blijven wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname.

In de septembercirculaire 2020 ging men uit van een overschrijding van het plafond. Er is een voorschot verstrekt van € 96,6 miljoen. Thans vindt de afrekening plaats, een plus van € 96 miljoen. Het bedrag is toevallig gelijk. Gemeenten hebben nog minder gedeclareerd bij het BCF dan eerder gedacht, waardoor de ruimte onder het plafond groter is geworden. De afrekening over 2020 vindt plaats in 2021 als een incidentele compensatie, voor Dalfsen betreft dit € 125.000.

3. Hoeveelheidsverschillen

Naast de mutaties in de algemene uitkering die worden veroorzaakt door wijzigingen in de maatstafgewichten en de wegingsfactoren als gevolg van beleidsmatige maatregelen, wordt een deel van de mutatie veroorzaakt door mutaties in de basisgegevens. Van een aantal maatstaven zijn de aantallen voor 2021 sinds mei 2021 definitief vastgesteld door het CBS, zoals de aantallen inwoners, huishoudens en de inkomens daarvan. Hiervan is ook de extrapolatie naar 2021 en verder in de berekening ingebracht. In totaal compenseren de hoeveelheidsverschillen de accres-daling ruimschoots

4. WOZ waardemutaties

De maatstaf eigen inkomsten is gerelateerd aan de WOZ-waarden waarover een gemeente onroerendezaakbelasting kan heffen.

5*. Aanpak problematiek jeugdzorg:

De compensatie via het gemeentefonds heeft als oogmerk :

- Vormgeven consultatiefunctie GGZ
- Tegengaan wachtlijsten bij lichtere jeugdhulpverlening en
- Tegengaan verdringing van andere uitgaven bij gemeenten.
- Praktijk Ondersteuners Huisartsenzorg (POH)
- Regie voeren op voorkomen en aanpakken wachttijden ingekochte specialistische jeugdzorg

Voor Dalfsen is van het landelijk totaal ad. € 913 mln nu € 535.000 toegekend. Het nieuw aan te stellen kabinet zal een besluit nemen over de nog te verdelen extra compensatie. Zoals eerder gemeld was er een structurele stelpost van € 400.000 welk bedrag met deze toekenning verrekend is. Er wordt dus een incidenteel positief resultaat van € 135.000 gerapporteerd in deze circulaire.

6*. Integratie-uitkering Participatie, coronacompensatie

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt door aanvullende compensatie voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven. Voor dit onderdeel wijzigen de bedragen per gemeente door actualisatie van de verdeling van de WSW-middelen. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie (gemeten in standardeenheden (SE) per betalende gemeente). De Wsw-verdeling vanaf 2021 is geactualiseerd op basis van de realisaties van het gemiddeld aantal SE in 2020 en de blijfkansen voor de jaren 2021 en verder.

7*. Voogdij 18+

Zoals bekend werd voor dit onderdeel tot en met uitkeringsjaar 2021 een historisch verdeelmodel gehanteerd. Dit geeft jaarlijks schommelingen in de bedragen, daarom gaan we per 2022 over naar een nieuw woonplaatsbeginsel: de voogdijregeling wordt afgeschaft en de gemeente wordt verantwoordelijk voor de kinderen die uit de eigen gemeente ter behandeling worden doorgezonden. Het gaat landelijk om naar schatting 20.000 jongeren die over gaan. Dalfsen blijkt nadeelgemeente te zijn in deze nieuwe systematiek.

8*. Coronacompensatie

De rijksoverheid heeft in juni 2020 het eerste compensatiepakket corona bekend gemaakt. De bevoorschotting is toen gestart. Inmiddels is het vierde pakket opgesteld.

Via de septembercirculaire is voor Dalfsen een totaal van € 798.000 bestemd (2020 589k en 2021 209k). Hier wordt nu € 513.000 aan toegevoegd, in de 1^e Berap is hiervan al € 250.000 als resultaat opgenomen waardoor in deze circulaire voor 2021 € 263.000 gerapporteerd wordt.

Totaaltelling Corona Steunpakket (jaren 2020 en 2021 opgeteld) is € 1.311.000.

9*. Wet Open Overheid

Deze initiatiefwet is op 26 januari 2021 door de Tweede Kamer aangenomen en beoogt de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken. Met dit wetsvoorstel geven de initiatiefnemers zowel de actieve als de passieve openbaarmaking van overheidsinformatie een nieuwe basis, verankeren zij het recht op toegang tot informatie wettelijk en beogen zij de informatievoorziening en informatiehuishouding van het Rijk en decentrale overheden te verbeteren.

De structurele middelen zijn bedoeld voor de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de WOO, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen.

10. Resultaat opruimen vliegtuigwrak

De uitkering inzake de 'bommenregeling' laat een onverwachte meevaller zien: dit betreft een vergoeding voor behandeluren en kosten film, deze hadden we eerder niet meegenomen omdat dat onzeker was. In de jaarrekening 2020 is gemeld dat de kosten € 211.000 waren, de uitkering blijkt uit te komen op € 253.000. Het positief saldo van € 42.000 komt ten gunste van het begrotingssaldo.

11. Uitstel herijking gemeentefonds – aanpassing stelpost jaar 2022

De herziening Financiële Verhouding met de overheid zal niet eerder starten dan 2023. In juli wordt een nieuw verdeelvoorstel verwacht.

Algemene landelijke ontwikkelingen

In de afgelopen periode is er landelijk hard gewerkt aan onderzoek naar de haalbaarheid van de decentralisatie en de effecten van de herziening Financiële Verhouding met de overheid.

De commissie Sint noemt diverse adviezen over de (financiële) houdbaarheid van het stelsel. Een belangrijke hiervan is de reikwijdte van de Jeugdwet. Die wet noemt wel een minimaal voorzieningenniveau maar geen maximum. Gevolg is dat gemeenten hun beleidsvrijheid aanwenden om de keuzes te maken die bestuurlijk wenselijk zijn. Dat leidt tot verdringing van andere gemeentelijke taken. Tegelijkertijd zien ook diverse gemeenten kans wel degelijk de kosten in de hand te houden. Gemeenten kunnen dus leren van elkaar. Dat wordt onderdeel van een zgn. ontwikkelagenda waar nog veel meer onderwerpen op staan.

Het voorgaande overziende is sprake van een flinke doorbraak. Het gaat om erkenning van de gemeentelijke tekorten tot een groot bedrag. Wat het voor de komende begroting 2022 met bijbehorende meerjarenraming gaat opleveren zult u waarschijnlijk pas over een half jaar weten als hopelijk een nieuw kabinet is aangetreden.

Relatie tussen het positief resultaat op begrotingssaldo en de Perspectiefnota

De afgelopen jaren zijn de soorten uitkering binnen het Gemeentefonds veranderd van 'specifieke' uitkeringen naar uitkeringen die toegekend zijn aan een beleidsterrein maar niet meer 'geoormerkt' zoals dit voorheen gebruikelijk was. Om dit te illustreren zijn hieronder twee alinea's vanuit de meicirculaire overgenomen. Voorheen werden de specifieke mutaties neutraal verwerkt in de begroting, ofwel: aan de grotere inkomst werd direct een uitgavenbudget gekoppeld.

Het college adviseert de raad om van deze systematiek af te stappen. Dit zal betekenen dat er naast een verbeterd begrotingssaldo een aantal raadsvoorstellen ingediend kunnen worden met verzoek om een groter uitgavenbudget wat gerelateerd is aan een circulaire van het gemeentefonds. Het beleidsplan heeft een onderbouwing mét cijfers en indicatoren. Met de vragen: Moeten we dit doen? Willen we dit doen en Hoe gaan we het doen?

Het is belangrijk dat het college voorstellen krijgt die in samenhang met elkaar kunnen worden beoordeeld. Op basis van dit vastgestelde beleid is het aan de raad om hier middelen voor beschikbaar te stellen.

Vanuit dit oogpunt willen we de raad erop attent maken dat we binnenkort een aantal beleidsadviezen verwachten die gerelateerd zijn aan beschikbaar gesteld geld en waarvoor dan het advies zal zijn om dit nieuwe beleid uit het begrotingssaldo te dekken (betreft taakmutaties 5,6,7,8 en 9 die met * gemarkeerd zijn).

Inzake de relatie tussen de nu gepresenteerde meevaller en de Perspectiefnota willen we benadrukken dat het nodig blijft om structureel budgettaire ruimte te scheppen voor het opvangen van de extra taken die de gemeente moet uitvoeren.

Ter illustratie zijn onderstaand verklaringen van soort uitkeringen opgenomen zoals te lezen in de meicirculaire (bijlage 1)

2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering (blz.15)

2. Taakmutaties Deze mutaties hebben betrekking op taakmutaties bij gemeenten en hebben corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven. De mutaties zijn geordend volgens de clusterindeling van het gemeentefonds om gemeenten een overzicht te bieden per beleidsterrein. De clusterindeling, naar gelijksoortige gemeentelijke beleidsvelden, is een hulpmiddel bij het onderhoud van de verdeling. Het staat gemeenten vrij de indeling al dan niet voor eigen doeleinden te hanteren en de clusterindeling heeft geen gevolgen voor de bestedingsvrijheid van de algemene uitkering.

Suppletie-uitkering (blz.33)

Voor Dalfsen is in deze circulaire een ontvangst geboekt voor de specifieke uitkering 'bommenregeling' (punt 10)-> dit is een soort uitkering die wel aan een taak van de gemeente gekoppeld is en op basis van nacalculatie wordt toegekend. Dit is dus een uitzondering op de taakmutaties en Decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

3.1 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen (blz.35)

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering beleids- en bestedingsvrij en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Eventuele opmerkingen die over decentralisatie- en integratie-uitkeringen gemaakt worden in circulaire's zijn niet méér dan voorbeelden die illustreren met welke kosten gemeenten geconfronteerd worden. Dit inzicht is ook van belang voor de Tweede Kamer. Met de betreffende teksten wordt niet beoogd het bestedingsdoel nader te omschrijven, of op welke wijze dan ook de middelen te oormerken.